

Sessio 1: Johdatus kiertotalouteen matkailussa

Co-funded by
the European Union

This project receives funding from the European Union's
SMP Programme under Grant Agreement No 101181590.

Sanna-Mari Renfors

Sisältö

- Tämän session tavoitteena on tarkastella kiertotalouden käsitettä ja sen keskeisiä ominaispiirteitä matkailussa. Sessiossa esitellään kiertotalous matkailussa vastauksena matkailualan resurssien käyttöön ja jätteiden syntyyn liittyviin haasteisiin.
- Avainsanat: kiertotalous matkailussa, resurssien käyttö, resurssitehokkuus, kiertotalousmatkailun periaatteet

Matkailu ja resurssien käyttö

- Vuoteen 2050 mennessä on arvioitu, että tarvitsemme kolme maapalloa tuottamaan riittävät luonnonvarat nykyisen lineaarisen talousmallimme tarpeisiin.
- Matkailu toimialana kuormittaa paikallisia resursseja toimialan resurssien käytön ja jätteiden tuotannon vuoksi.
- Matkailuala perustuu suurten materiaalmäärien käyttöön; ala kuluttaa paljon energiaa ja vettä sekä tuottaa jätettä. Hotellissa yöpyvä asiakas tuottaa noin kilon jätettä päivässä ja käyttää neljä kertaa enemmän vettä kuin paikallinen asukas. Noin 10–30 % ravintoloiden ruoasta päätyy päivittäin jätteeksi.
- Arvioiden mukaan matkailu vastaa 8 %:sta maailmanlaajuisista CO₂-päästöistä. Matkailun kulutus on kasvanut globaalisti kestävämmälle tasolle ja se edistää ilmastonmuutosta.
- Nämä kielteiset vaikutukset korostavat tarvetta siirtyä kiertotalouteen matkailussa.

Resurssitehokkuus matkailussa

- Resurssitehokkuus matkailussa tarkoittaa resursseista (kuten energia, vesi, materiaalit ja ruoka) saatavan arvon ja hyötyjen maksimointia matkailutoiminnoissa samalla kun jätteet, päästöt ja ekologinen heikentyminen minimoidaan koko matkailun arvoketjussa.
- Keskeiset teemat ovat:
 - Energian ja veden tehokas käyttö
 - Jätteen synnyn ehkäisy ja vähentäminen
 - Kestävät materiaalivalinnat
 - Optimoitu liikenne

Kiertotalouden määritelmä

- Yleisesti kiertotalous on talousmalli, jonka tavoitteena on perusteellinen muutos siinä, miten resursseja käytetään; resursseja käytetään uudelleen ja pidetään tuotannon ja käytön kierrossa.
- Toisin sanoen se on järjestelmätason tuotanto- ja kulutusmalli ja lineaarisen talouden vastakohta. Kyseessä on systeeminen muutos, joka sisältää tuotannon, palveluiden ja kulutuksen uudistamisen.
- Kulutus perustuu palveluiden käyttöön omistamisen sijaan: jakamiseen, vuokraamiseen ja kierrättämiseen. Kiertotalous muuttaa tapamme käyttää resursseja: resurssit käytetään uudelleen ja pysyvät kierrossa.
- Kiertotalous kuvaa talousjärjestelmää, joka perustuu liiketoimintamalleihin, jotka korvaavat elinkaaren lopun käsitteen vähentämisellä, vaihtoehtoisesti uudelleenkäytöllä, kierrättämisellä ja materiaalien talteenotolla tuotannossa/jakelussa ja kulutuksessa kestävän kehityksen saavuttamiseksi (Kirchherr ym. 2017).
- Se on resurssitehokkuuteen perustuva talous, jonka tehtävänä on säästää resursseja maksimoimalla tehokkuus ja minimoimalla hukka (Sheldon 2022).

Lineaarinen, kierrätykseen ja kiertotalouteen perustava malli

Lineaarinen talousmalli

Noudattaa ota–valmista–hävitä -mallia

Perustuu rajallisiin luonnonvaroihin ja tuottaa paljon jätettä

Kierrättävä talousmalli

Vähentää jätettä palauttamalla materiaaleja käyttöön

On silti riippuvainen uusien luonnonvarojen käyttöönotosta

Kiertotalousmalli

Edistää uudelleenkäyttöä, korjaamista ja kierrätystä

Minimoi jätteet ja säästää resursseja kestävästi

Kiertotalous on matkailuyritysten työkalu

Kestävyys on tavoite – kiertotalous on keino saavuttaa kestävä kehitys.

Se tuo myönteisiä ympäristövaikutuksia lisäämällä resurssitehokkuutta. Se vähentää raaka-aineiden käyttöä sekä energian ja veden kulutusta.

Kiertotalous tarjoaa uusia tapoja harjoittaa liiketoimintaa ja mahdollisuuksia liiketoiminnan kasvuun. Se tuo kustannussäästöjä ja parantaa brändimielikuvaa sekä asiakasuskollisuutta

Se tarjoaa myös uusia yhteistyömahdollisuuksia arvoketjun eri toimijoiden välillä. Yhteistyö edistää innovointia ja laatikon ulkopuolista ajattelua.

Omaisuusintensiiviset ja kevyet toimijat matkailussa

- Jokainen matkailusektori ja toimija tekee omanlaisen kiertotaloussiirtymän liiketoimintansa ominaispiirteiden perusteella.
- Tästä syystä Einarsson ja Sorin (2020) ovat määritelleet kaksi matkailutoimijoiden tyyppiä:
 - Omaisuusintensiiviset toimijat, jotka operoivat fyysisiä resursseja. Näihin kuuluvat majoitusliikkeet, ravintolat ja kuljetusyritykset. Kiertotaloudessa niiden painopiste on jätteen välttämisessä sekä materiaalien ja omaisuuden käytön pidentämisessä ja optimoinnissa. Yhteistyö toimitusketjun kanssa on välttämätöntä.
 - Kevyet toimijat, jotka tarjoavat aineettomia palveluita. Näitä ovat esimerkiksi matkatoimistot ja jakelijat. Ne edistävät kiertotaloutta erityisesti markkinoinnin, vuoropuhelun ja tietoisuuden lisäämisen kautta asiakkaiden ja kohteiden parissa.

Keskeiset periaatteet kiertotaloudessa matkailussa

1. Minimoi jätteen ja saasteen synty suunnittelulla

- Käytä kestäviä ja uudelleenkäytettäviä tuotteita (esim. täytettävät hygieniatuotteet, uudelleenkäytettävät astiat)
- Vältä kertakäyttömuoveja ja pakkausmateriaaleja

2. Pidä tuotteet ja materiaalit käytössä

- Pidennä laitteiden, kalusteiden ja rakennusten käyttöikää
- Edistä uudelleenkäyttöä, jakamista ja korjaamista (esim. huonekalut, työasut, elektroniikka)

3. Uudista luonnonjärjestelmiä

- Tue luontopositivista ja uudistavaa matkailua (esim. kompostointi, lähiruoka, biodiversiteetin suojelu)
- Käytä uusiutuvaa energiaa ja vähennä hiilipäästöjä

4. Tue paikallisia ja kiertotalouteen perustuvia toimitusketjuja

- Tee yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa, jotka noudattavat kiertotalouden käytäntöjä
- Suosi paikallisia, kausiluonteisia tai käytettyjä tuotteita

Yhteistyö

- Kiertotalous edellyttää verkostomaista lähestymistapaa, eikä kiertotaloussiirtymää voida saavuttaa ilman yhteistyötä ja jaettua tavoitetta.
- Yhteistyö mahdollistaa ja varmistaa resurssien tehokkaan käytön.
- On tärkeää ymmärtää matkailun yhteydet muihin toimialoihin ja tapa yhdistää toiminta paikallisiin toimijoihin.
- Keskeisiä sektoreita ovat:
 - Palvelualat (liikenne, leasing, siivous, digitaaliset palvelut)
 - Kestävä valmistus ja muotoilu
 - Uusiutuva energia ja jätehuolto

Kiertotaloushankinnat

- Myös tuotteiden, materiaalien ja palveluiden strateginen hankinta kiertotalouden tukemiseksi on tärkeää.
- Valitse kiertotaloustoimittajia: Tee yhteistyötä toimittajien kanssa, jotka käyttävät kierrätettyjä tai uusiutuvia materiaaleja, ottavat tuotteita takaisin käytön jälkeen tai tarjoavat palveluja (esim. leasing) tavaroiden myynnin sijaan. Valitse tukkupakkauksia, joissa on vähän tai ei lainkaan pakkausmateriaalia.
- Kestävyys ja korjattavuus: Hanki tuotteita, jotka kestävät pitkään, ovat helposti huollettavia ja korjattavissa tai päivitettävissä (esim. huonekalut, IT-laitteet, työasut).
- Jaetut palvelut: Tee yhteistyötä lähialueen matkailuyritysten kanssa resurssien, kuten kuljetuspalveluiden tai jätehuollon, jakamiseksi.
- Vihreät hankintakäytännöt: Noudata kansallisia tai EU-tason vihreän julkisen hankinnan (GPP) kriteerejä soveltuvin osin.

Esimerkkejä kiertotalouskäytännöistä majoitustoiminnassa

- Siirtyminen uusiutuvaan energiaan
- Jätteiden lajittelu ja kierrätys
- Vedenkulutuksen vähentäminen
- Huonekalujen ja tekstiilien kierrätys
- Kierrätysmateriaalien hyödyntäminen vuodevaatteissa ja pyyhkeissä
- Kertakäyttöisten hygieniatuotteiden korvaaminen kestävillä annostelijoilla
- Muovin käytön vähentäminen
- Majoitustilojen tehokas hyödyntäminen sesongin ulkopuolella muuhun kuin majoitustoimintaan

Co-funded by
the European Union

This project receives funding from the European Union's
SMP Programme under Grant Agreement No 101181590.

Esimerkkejä kiertotalouskäytännöistä ravintoloissa

- Kestävät raaka-ainehankinnat ja ruokahävikin vähentäminen
- Raaka-aineiden hankinta paikallisilta tuottajilta, kalastajilta, metsästäjiltä ja marjastajilta tai itse viljely
- Parasta ennen -päiväyksen ylittävien tuotteiden hyödyntäminen raaka-aineina
- Terveellisten, paikallisten ja kausiruokien annoskokojen suunnittelu
- Erilaisten annoskokojen tarjoaminen tai valikoiman supistaminen
- Asiakkaiden tietoisuuden lisääminen ruokahävikistä
- Muovijätteen vähentäminen ja pakkausmateriaalien kierrätys
- Digitaalisten alustojen hyödyntäminen ylijäämäruoan myynissä
- Käytettyjen huonekalujen, astioiden ja aterimien hankinta
- Kierrätysmateriaaleista valmistetut työvaatteet ja ravintolatekstiilit

Co-funded by
the European Union

This project receives funding from the European Union's
SMP Programme under Grant Agreement No 101181590.

Yhteenveto

- Kiertotaloudessa jätteen käsitettä ei ole olemassa.
- Kiertotalous tarkoittaa jätteen synnyn ehkäisyä ja sen pitämistä tuotannon ja kulutuksen kierrossa.
- Kiertotalous on työkalu matkailukohteille ja -yrityksille toiminnan kestävyysparantamiseksi.
- Jokainen matkailusektori toteuttaa erilaisen kiertotaloussiirtymän liiketoimintansa ominaispiirteiden mukaisesti.

Tehtävät

Co-funded by
the European Union

This project receives funding from the European Union's
SMP Programme under Grant Agreement No 101181590.

Pohdinta: yritystapaus

- Liitteessä on esimerkki kiertotalouteen perustuvasta ravintolasta.
- Lue tapaus ja pohdi seuraavia kysymyksiä:
 - Millaisia resursseja säästyy resurssitehokkuuden maksimoinnin kautta tässä esimerkkiravintolassa?
 - Mitkä ovat ravintolan keskeiset kiertotalouskäytännöt? Mihin havaintoihin tämä perustuu?

Lähteet

- Einarsson S. & F. Sorin (2020). Circular Economy in travel and tourism: A conceptual framework for a sustainable, resilient and future proof industry transition. CE360 Alliance.
- Kirchherr, J., Reike, D. & Hekkert, M. (2017). Conceptualizing the circular economy: An analysis of 114 definitions”, Resources, Conservation and Recycling, 127, 221–232.
- Kurtagic (2018). Circular economy in tourism in South East Europe.
- Sheldon, P. J. (2022). The coming-of-age of tourism: embracing new economic models”. Journal of Tourism Futures, 8, 2, 200–207.
- World Economic Forum. (2022). 5 circular economy business models that offer a competitive advantage.

*Stay
tuned*

inspires-tourism.eu

linkedin.com/company/inspires/

facebook.com/INSPIRES-TOURISM

Co-funded by
the European Union

This project receives funding from the European Union's
SMP Programme under Grant Agreement No 101181590.

